

De grond voorbereiden

De dagen worden langer. Hier en daar komen sneeuwklonks en krokussen tevoorschijn. Een teken dat de lente voor de deur staat. De roep om te tuinieren wordt groter. En een van de eerste lente taken is de grond bewerken.

De betekenis van de woorden met een asterisk vind je in onze Woordenschatlijst, rubriek «Downloadbaar materiaal - Moestuin voor scholen».

INHOUD

1. DE GROND OMSPITTEN OF NIET?	1
2. WAT VOORAF GING... ..	2
Ik zaaide een groenbemester in	2
Ik bedekte de bodem.....	2
De bodem bleef onbedekt.....	3
3. ENKELE TECHNIEKEN EN TIPS.....	3
Grondbewerking in functie van de teelt.....	3
De techniek van het vals zaaibed	3
Hoe en wanneer compost/mest toevoegen	3

1. DE GROND OMSPITTEN OF NIET?

Om jouw planten goed te doen groeien, dient de grond los en luchtig te zijn. Vroeger deed men dit door de grond om te spitten. Tegenwoordig proberen we deze techniek te vermijden. Door de grond om te spitten, verstoort je het bodemleven, verminder je de vruchtbaarheid en maak je de klei-humus complexen kapot (*De basis van een gezonde moestuin* van het hoofdstuk 1). Bovendien is het hard werk dat ook nog eens belastend is voor de rug. En voor jonge leerlingen uit het basisonderwijs een onmogelijke taak om correct uit te voeren.

Heb je de grond de laatste jaren goed vertroeteld? Bodembedekking en compost aangebracht, groenbemesters ingezaaid? Goed bezig! In dat geval volstaat het om de grond oppervlakkig te schoffelen*. Oppervlakkige korsten worden op die manier open gebroken en de grond wordt tot op 10 cm diepte losgemaakt*.

In bepaalde gevallen is het echter wel nodig om de grond op grotere diepte los te maken (20 – 30 cm). Is jouw grond zwaar en compact? Bevat deze veel klei en weinig organisch materiaal? Start je met een nieuwe moestuin of werd de grond aangedrukt door vertrapping? Dan zal er niet veel leven in de bodem zitten en zullen de regenwormen het werk niet overnemen. Het bodemleven (opnieuw) opbouwen, vraagt tijd en het meermaals toevoegen van compost. Gebruik hiervoor een woelvork of een spitvork. Indien nodig, kan je de aardkluiten opbreken, maar draai ze niet om. Zo blijft het bodemleven intact.

Alvorens te starten, ga na of de omstandigheden goed zijn. Werk niet op een grond dat bevroren, te zwaar of te nat is. Is dit wel het geval, ga je de bodem alleen maar verder verdichten. Een bodem dat uitgedroogd is, is ook moeilijk te bewerken. In dit geval kan je de bodem de dag voordien, overvloedig begieten.

Deze groundbewerking is extra belangrijk voor groenten die een losse bodem nodig hebben: denk bijvoorbeeld aan witloofwortels en wortels.

2. WAT VOORAF GING...

Hoe je de grond bewerkt, hangt af van hoe je de moestuin winterklaar maakte.

Ik zaaide een groenbemester* in

Als de vorst de planten nog niet heeft gedood, snoei ze dan en laat ze een of twee weken op de grond liggen om te drogen. Werk ze in de bovenste grondlaag (0-15 cm) met behulp van een hak. Ze voeden de bodem gedurende de afbraak door bodemorganismen.

Uitzondering : indien je meteen wil zaaien, kan je de groenbemester ook uittrekken en later als bodembedekking tussen de teelt aanbrengen.

Ik bedekte de bodem

Verwijder de bodembedekking en voeg waar nodig compost, mest of andere bodemverbeters toe (afhankelijk van de behoeften van de toekomstige planten) voordat je gaat zaaien. Het kan nuttig zijn om de mulch* één of twee weken voor het zaaien te verwijderen, zodat de grond gemakkelijker kan opdrogen en opwarmen. Dit geldt vooral in natte omstandigheden en wanneer de grond zwaar en kleiachtig is. Je kunt ook de dikte van de mulch verminderen tot 2 à 3 cm om de grond niet helemaal kaal te laten indien de weersomstandigheden nog heel slecht zijn.

De bodem bleef onbedekt

De bodem is verdicht en waarschijnlijk vormde er zich een harde korst aan de oppervlakte? Ook onkruiden hebben zich intussen geïnstalleerd in de moestuin.

Je zult dus de bodem moeten losmaken en wieden*. Bij een lichte bodem, kan je de grond losmaken met een hak tot op 0-15 cm. Is de grond zwaarder zal je een spit- of woelvork moeten gebruiken. Maak de grond los, breek de grote kluiten en trek de onkruiden met wortel en al uit de grond. Probeer het traditioneel ompspitten te vermijden. Voeg compost, mest of andere bodemverbeters toe (in functie van de toekomstige planten) voor het zaaien.

3. ENKELE TECHNIEKEN EN TIPS

Grondbewerking in functie van de teelt

De grondbewerking hangt ook af van de groenten die je gaat telen. Hoe kleiner de zaden, hoe fijner de aarde. Een klein zaadje kan een grote aardkluit niet optillen en zal eronder vergaan. Je kan grover werken bij grotere zaden of planten die je uitplant.

Wees je er wel van bewust dat heel fijn bewerkte aarde na een regenbui een ondoordringbare korst kan vormen.

Te doen op korte termijn:

- Bewerk de aarde niet te fijn en indien nodig enkel op de plek waar je gaat zaaien.
- Bewerk de grond niet wanneer deze uitgedroogd is, de aarde verpulvert in een fijn poeder.
- Probeer de korst open te breken met een krabber, zonder de zaailingen te beschadigen.
- Hou de grond vochtig tot de opkomst van de zaailingen (om de vorming van een ondoordringbare korst tegen te gaan).

Op lange termijn:

- Verhoog de verhouding van organisch materiaal in de bodem door toevoeging van compost.
- Hou de bodem steeds bedekt (stro, groenbemester,...).

De techniek van het vals zaai-bed*

Wil je een goede grap uithalen met het onkruid? Lees dan zeker het document *Het vals zaai-bed* in dit hoofdstuk.

Hoe en wanneer compost/mest toevoegen

De lente brengt nieuw leven in de moestuin. Hoeveel meststoffen je aanbrengt, is afhankelijk van de gewassen die je gaat zetten. Gebruik als meststof rijpe compost*, gecomposteerde mest, organische meststoffen,...

Breng de meststoffen aan op de percelen waar nodig. Stort het op het aardoppervlak en werk deze in met een hak in de eerste 10 cm. Het bodemleven doet de rest: van afbraak tot vermenging in de bodem.

Als je planten groepeert volgens behoefte (wisselteelt) of per groente (hele bak met courgettes, tomaten, enz.), kun je gemakkelijk rekening houden met de individuele behoeften van elke groente. Als algemene regel geldt dat wortel- en knolgewassen (die niet erg gulzig zijn) de voorkeur geven aan armere grond, terwijl blad- en vruchtgewassen, waaronder kolen (die matig gulzig tot gulzig zijn) rijkere grond nodig hebben. Het is dus een goed idee om compost, rijpe mest of organische meststoffen toe te voegen voordat je deze groenten zaait.

Gulzig	Matig gulzig	Weinig gulzig
Kalebas	Aubergine	Look
Courgette	Paprika	Ui of sjalot
Komkommer en augurk	Tomaat	Radijs
Kolen (behalve spruiten)	Sla	Veldsla
Prei	Biet en snijbiet	Boon
Maïs	Wortel	Erwt
Rabarber	Selder	Tuinboon
Aardappel	Spinazie	

De hoeveelheid voedingsstoffen die je aanbrengt, is niet enkel afhankelijk van de teelt maar ook de beginsituatie van de grond. Een goede, vruchtbare grond zal enkel een onderhoudsdosis nodig hebben. Een arme grond zal meer doses nodig hebben om het bodemleven, het klei-humuscomplex en de organische stofvoorraad van de bodem aan te vullen.

Reken op ongeveer 10 tot 15 liter (5 tot 7 kg) compost per m² voor gulzige groenten, 4 tot 10 liter (2 tot 5 kg) voor matig gulzige groenten. Verhoog de doses in arme grond.

Bij een bewezen tekort kunnen organische meststoffen, die snel voedingsstoffen afgeven aan planten, worden toegevoegd.

OM VERDER TE GAAN

www.tournesol-zonnebloem.be >Downloadbaar materiaal>Moestuin>Moestuin voor scholen

Hfst.1 De bodem - Meststoffen en bodemverbeteraars
Verbeteren of herstellen
De voedingsstoffen

